

Més confusió que fusió

o la interculturalitat com a subterfugi

Deu fer més o menys tres anys que els companys de S.O.S. Racisme difonien un eslògan que aconseguiria fer-se -en uns determinats contextos- relativament popular: *Igualtat per viure, diversitat per conviure*. Preocupat i ocupat com estava (i estic encara) per aquests temes de la

diversitat cultural, les migracions extracomunitàries, etc., us confesso que aquell eslògan em va sobtar. Era fàcil imaginar què volia dir tenint en compte el tarannà i la ideologia dels promotors de la campanya, però no era, ni és tan fàcil saber exactament què diu, tant o més per la imprecisió dels termes igualtat i diversitat, com per voler presentar com a oposades, o molt diferenciades les funcions de viure i de conviure.

Conviure vol dir, segons els diccionaris, viure plegats. Tant la igualtat com la diversitat que es reclamen, neixen en tant que vivim plegats. Som iguals o diversos sempre respecte als altres, amb els quals convivim. Robinson Crusoe era un ésser humà igual que Divendres, però era divers, diferent a ell pel que fa a la llengua, la cultura, la nacionalitat, etc. Sol a l'illa, no hauria tingut massa sentit exigir per a ell igualtat per a viure! Què vol dir, doncs, reivindicar separatament la igualtat només per a viure i la diversitat només per a conviure?

Igualtat i diversitat per conviure seria per a nosaltres un eslògan potser menys impactant, una mica més clar, però encara força confús. Segueixen sent possibles totes les interpretacions si no aclarim primer de quina igualtat i diversitat parlem, en què o respecte de què. Ben segur que els partidaris de Le Pen també podrien cridar aquest eslògan en una manifestació xauvinista, entenent que es reclama: igualtat (a l'hora de pagar impostos) i diversitat (a l'hora de gaudir de drets) per conviure!

L'eslògan de la campanya Europea de la Joventut contra el Racisme i la Intolerància que se celebra aquest any 1995 en la mateixa línia que el que comentem, bat tots els rècords d'impresió, confusió i falta de compromís. És un monument a l'equívoc: Som diferents, som iguals. Els partidaris de l'apartheid, els racistes diferencialistes, els partidaris, per exemple, que els nens immigrants o gitanos es reuneixin tots en una mateixa classe, i totes les famílies en un mateixa barri, es deuen estar refregant les mans de joia amb aquest eslògan, proposat i beneït pel mateix

Consell d'Europa. Som diferents (és clar! Evidentment, per tant, classes i barris diferents!), som iguals (no ho neguem pas: escola i vivenda per a tots, però cadascú al seu lloc!).

Ara ja fa deu anys que un famós especialista anglès sobre aquests temes, John Rex, proposava com a idea de societat multicultural aquella que és unitària en el domini públic però que encoratja

la diversitat en tot allò que es consideren aspectes privats o comunitaris. Segons aquest autor, és assimilacionista la societat que es vol unitària tant en el domini públic com privat. I serà segregacionista aquella que no sigui unitària en el domini públic. És això el que ens volia dir l'eslògan de S.O.S. Racisme? Igualtat per a viure en el domini públic, diversitat per a conviure en el domini privat? Segurament. Però tot i així, estem molt lluny de donar el tema per tancat. Cal definir, i no és enzill, què entenem per domini públic i privat. Per a John Rex, les principals institucions que constitueixen el domini públic són la llei, la política i l'economia. Però la separació domini públic-domini privat no sempre és clara i neta.

Per posar un exemple: l'educació. L'educació dels infants pertany absolutament al domini públic (l'escola pot transmetre valors morals contraris als dels pares?), ni és absolutament del domini privat (no és positiu que hi hagi una llei que garanteixi l'obligatorietat i la gratuïtat de l'educació bàsica per a tothom i, per tant, si convé, defensant els drets del nen en contra dels seus pares, si per la raó que sigui no l'escolaritzen?). Podríem posar molts exemples referents a la política cultural i lingüística, a determinades repercussions socials i públiques del fet de pertànyer a una confessió religiosa o a una altra, etc.

En altres casos, a la dificultat de destriar entre públic-privat, s'hi afegeix la diversitat entre les diferents cultures a l'hora de considerar si són d'un o altre àmbit els diferents actes o costums (triar la parella amb la qual hom es vol casar, per exemple). Tampoc no estaríem d'acord amb la frase si el que proposa és una mena de prohibició de viure en públic la diversitat que hauria de quedar reduïda al domini privat, invisibilitzant-la encara més.

Com podeu veure, el tema és complex i, per tant, no és casual que se'ns apareixin com a confosos els eslògans que pretenen condensar en una frase tota una posició ideològica, però precisament per aquesta complexitat i aquesta creixent confusió dominant sobre aquestes